

Pojasnjevalno priredje

Pri oceni/kritiki smo poudarili, da mora pisec svoje **trditve utemeljiti**, **pojasniti** mora torej, **zakaj misli**, da je npr. knjiga zanimiva. Povedali smo, da pri tem uporabljamo veznik **saj** – to pa je veznik, značilen za **pojasnjevalno priredje**.

Poudarili smo tudi, da pojasnila ne smemo zamenjevati z vzrokom (pri katerem uporabljamo veznik *ker*).

V zvezek napiši **naslov** Pojasnjevalno priredje.

Spoznavanje pojasnjevalnega priredja bomo začeli z vajami **v elektronskem učbeniku**:

- <https://eucbeniki.sio.si/slo9/2230/index4.html>
- <https://eucbeniki.sio.si/slo9/2230/index5.html>
- <https://eucbeniki.sio.si/slo9/2230/index6.html> (le zeleni okvirček v desnem delu – **prepiši** ga v zvezek)

Dopolnilno preglednico priredij:

PRIREDJE	RAZMERJE MED STAVKI	VEZNIKI	VEJICA
vezalno	zaporedna ali sočasna dejanja	in, pa, ter	Če je veznik, ni vejice. Če ni veznika (naštevanje), je vejica.
ločno	izbira (uresniči se natanko ena od možnosti)	ali, ali – ali, bodisi – bodisi, ali pa	Ni vejice.
protivno	nasprotje (nekaj pričakujemo, zgodi se ravno nasprotno)	a, ampak, vendar, toda, temveč, marveč, pa	Vejico pišemo.
stopnjevalno	stopnjevanje (zaporedni ali sočasni dejanji, pri čemer je drugo močnejše oz. pomembnejše od prvega)	ne samo – ampak tudi, ne le – temveč tudi, ne samo – marveč tudi	Vejico pišemo.
posledično	posledica (v prvem stavku je vzrok, v drugem posledica)	zato, zatorej	Vejico pišemo.
pojasnjevalno	pojasnilo oz. dokaz*	saj, namreč, kajti	Vejico pišemo.

* Najbrž si že opazil/opazila, da priredja poimenujemo po tistem, kar je v DRUGEM stavku, npr.:

- pri posledičnem priredju je v prvem stavku vzrok, v drugem posledica;
- pri pojasnjevalnem priredju je v prvem stavku trditev, v drugem pojasnilo.

Sledijo vaje v 2. delu samostojnega delovnega zvezka, str. 60–str. 64. Najpomembnejše naloge so: 8, 9 in 10 (ostale niso obvezne; reši jih po lastni presoji).

Preglej s pomočjo rešitev (avtorji SDZ so jih objavili na portalu Učim te):

2. naloga:

Knjiga Velika ilustrirana otroška enciklopedija obsega več kot 3500 glavnih gesel, več kot 1000 dodatnih podgesel z vseh tematskih področij in 3000 barvnih ilustracij, fotografij in zemljevidov.

3. naloga:

Po smislu, npr.:

DA **NE**

Pojasnilo: **Ker je to posodobljena izdaja, kar pomeni, da je že izšla v preteklosti, sedaj pa so jo naredili še aktualnejšo./To ni prva izdaja Velike ilustrirane otroške enciklopedije, saj je izšla že prej.**

4. naloga:

a-naloga:

A Pisec besedila je knjigo samo hvalil.

B Pisec besedil je knjigo večinoma grajal.

C Pisec besedila je knjigo malo hvalil, a večinoma grajal.

Č Pisec besedila je knjigo večinoma hvalil, a jo je tudi grajal.

Pojasnilo: **Velika ilustrirana otroška enciklopedija je zelo koristna, saj je vsestranska, uporabna, privlačna, enostavna, a vendar strokovna knjiga.**

b-naloga:

A Bralcu je želel samo čim natančneje predstaviti otroško enciklopedijo.

B Želel je doseči, da bi imel bralec o enciklopediji podobno mnenje, kot ga ima sam.

C Skušal je vplivati na bralčevo mnenje in ga hkrati prepričati, naj knjigo kupi.

Č Bralcem je nameraval knjigo predstaviti in jih povprašati po njihovem mnenju.

5. naloga:

Na primer, tri lastnosti od:

je zelo priljubljena, razumljiva, privlačna, zanimiva, koristna, vsestranska, enostavna, uporabna

6. naloga:

- **Ker so bistveni odstavki zapisani z večjo pisavo kot zanimivosti.**
- Ker so zanimivosti zapisane z večjo pisavo kot bistveni podatki.
- **Ker je na koncu knjige abecedno kazalo glavnih gesel in podgesel.**
- Ker je na začetku knjige abecedno kazalo glavnih gesel in podgesel.
- **Ker je na vrhu strani velik naslov, ki pove, o čem stran govori.**
- Ker je na vrhu strani naslov, ki predstavi največjo zanimivost s te strani.

7. naloga:

a-naloga:

(Pisec besedila je pojasnil trditev, da je enciklopedija priljubljena med otroki in starši,) saj jih po vseh področjih vodi razumljivo in privlačno, dejstva in podatki pa so popestrjeni z zanimivostmi in bogatim slikovnim gradivom.

b-naloga:

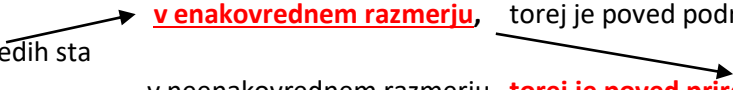
Učenci lahko knjigo uporabljajo pri domačih nalogah, seminarjih, pri pripravi plakatov, torej pri šolskem delu.

8. naloga:

a-naloga:

Vsaka poved ima en stavek/dva stavka/več stavkov, saj **ima vsak stavek eno osebno glagolsko obliko (postanejo, so razloženi; vodi, so popestrili).**

b-naloga:

Stavka v povedih sta **v enakovrednem razmerju**, torej je poved podredno zložena.
v neenakovrednem razmerju, **torej je poved priredno zložena.**

c-naloga:

A Prvi stavek izraža trditev oz. ugotovitev, drugi pa dokaz/pojasnilo zanjo.

B Prvi stavek izraža dejanje, ki se je zgodilo pred dejanjem iz drugega stavka.

C Drugi stavek izraža posledico dejanja iz prvega stavka.

Č Drugi stavek govori o dogodku, ki je v nasprotju z dogodkom v prvem stavku.

č-naloga:

saj kajti

d-naloga:

Pisec je izrazil časovno/vzročno/posledično/protivno/stopnjevalno/pojasnjevalno razmerje.

9. naloga:

Na primer, dve povedi od:

Ti se ob samostojnem branju ali samo listanju po enciklopediji hkrati nevede učijo pozorno opazovati, saj marsikaj izvedo že s fotografij in podrobnih ilustracij.

Prav tako knjiga otroka usmerja v povezovanje, saj so v okvirčku navedena gesla.

V Veliki ilustrirani otroški enciklopediji se bralec zlahka znajde, saj je oblikovana zelo pregledno.

Nato pa ga pri branju usmerjajo podnaslovi in različno velika pisava, saj so bistveni odstavki zapisani z večjim tiskom kot zanimivosti.

Velika ilustrirana otroška enciklopedija je zelo koristna, saj je vsestranska, uporabna, privlačna, enostavna, a vendar strokovna knjiga.

10. naloga:**a-naloga:**

Na primer:

- Naslov se na prvi pogled zdi pretiran, saj/kajti nihče ne more raziskati vseh slovenskih imen./ Naslov se na prvi pogled zdi pretiran, nihče namreč ne more raziskati vseh slovenskih imen.
- Te so še zanimivejše kot leksikon sam, saj se jih bere kot roman./Te so še zanimivejše kot leksikon sam, kajti bere se jih kot roman./ Te so še zanimivejše kot leksikon sam, bere se jih namreč kot roman.
- Avtor je skrbno zbiral imena, saj je v leksikon vključil tako sto starih imen kot tudi povsem nova imena./Avtor je skrbno zbiral imena, kajti v leksikon je vključil tako sto starih imen kot tudi povsem nova imena./ Avtor je skrbno zbiral imena, v leksikon je namreč vključil tako sto starih imen kot tudi povsem nova imena.

b-naloga:

Na primer:

Delo presega besedni imenik, saj avtor postreže bralcu še s kulturno zgodovino, kajti imenska gesla umešča tudi v širši svetovni kontekst.